

BIULETYN NR 4/2015

ORZECZNICTWO SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

BIULETYN NR 4/2015

ORZECZNICTWO SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

REDAGUJE ZESPÓŁ W SKŁADZIE:

SSA Ewa Jastrzębska
SSA Wojciech Bzibziak
SSA Mirosław Ziąja

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I	
ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO	1
ROZDZIAŁ II	
ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO PROCESOWEGO	9
ROZDZIAŁ III	
ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO	26
ROZDZIAŁ IV	
ORZECZENIA Z ZAKRESU KODEKSU POSTĘPOWANIA CYWILNEGO	28
ROZDZIAŁ V	
ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	32

ROZDZIAŁ I

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

z dnia 22 października 2015 roku

sygn. akt II AKa 360/15

art. 46 § 1 k.k.

Należy odrzucić możliwość stosowania przy orzekaniu na podstawie art. 46 § 1 k.k. odszkodowania zasad wynikających z treści art. 120 § 1 Kodeksu pracy.

Po pierwsze, przepis ten nie ma zastosowania do szkód wyrządzonych z winy umyślnej.

Po drugie, art. 120 k.p. ma zastosowanie wówczas, gdy pracownik wyrządza szkodę „przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych”, a nie sposób przyjąć, by do obowiązków pracowniczych należało oszukiwanie kontrahentów.

Po trzecie, obowiązek naprawienia szkody orzeczono na podstawie art. 46 § 1 k.k. tytułem środka karnego. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym orzekany na podstawie art. 46 § 1 k.k. obowiązek naprawienia szkody utracił charakter środka karnego, został natomiast określony środkiem kompensacyjnym oraz nie mają już przy jego orzekaniu zastosowania dyrektywy wymiaru kary (art. 56 k.k. w obecnym brzmieniu), stosuje się natomiast przepisy prawa cywilnego. Nadmienić wypada, że zaskarżony wyrok zapadł w stanie prawnym obowiązującym przed dniem 1 lipca 2015 r., względniejszym dla oskarżonych od obecnie obowiązującego.

Norma z art. 120 § 1 k.p. pozostaje w oczywistej sprzeczności z karnoprawnym obowiązkiem naprawienia szkody z art. 46 § 1 k.k., który to przepis obowiązek naprawienia szkody łączy z samym faktem skazania za przestępstwo, którym szkodę wyrządzono.

Ta ostatnia uwaga ma zastosowanie odnośnie do normy z art. 46 § 1 k.k. także w obecnym brzmieniu. Przewidziany przez nią obowiązek naprawienia szkody orzekany jest bowiem na podstawie przesłanek zawartych w przepisach karnych, co niesie za sobą możliwość orzeczenia tego środka kompensacyjnego także wtedy, gdy zasądzenie roszczenia byłoby niemożliwe na podstawie prawa cywilnego (Z. Gostyński, Obowiązek naprawienia szkody w prawie karnym, Warszawa 1999, s. 9; K. Szczucki [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki [red.], Kodeks karny. Część ogólna. Tom II. Komentarz do art. 32–116, Warszawa 2015).

Przewodniczący: SSA Małgorzata Niementowska

Sędziowie: SSA Gwidon Jaworski

SSO del. Andrzej Ziębiński (spr.)

2.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 25 września 2015 roku
sygn. akt II AKa 323/15

art. 46 § 2 k.k.

W przepisie art. 64 § 2 k.k. należy wyróżnić więcej niż jedną grupę przestępstw, w ramach której winno się mieścić przestępstwo uprzednio popełnione w warunkach z art. 64 § 1 k.k., jak i przestępstwo obecnie przypisane, aby mogło dojść, przy spełnieniu dalszych warunków dotyczących okresów odbytych kar, do zastosowania art. 64 § 2 k.k. Przyjmuje się, że mowa tu o trzech grupach. Pierwszą z nich stanowią przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, kolejną - przestępstwa zgwałcenia, a ostatnią – przestępstwa rozboju, kradzieży z włamaniem lub inne przeciwko mieniu popełnione z użyciem przemocy lub groźby jej użycia. Dlatego wobec faktu, że oskarżony nie był wcześniej karany za przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu w warunkach z art. 64 § 1 k.k., nie jest możliwe zastosowanie przepisu art. 64 § 2 k.k. do przypisanego mu w tej sprawie występku z art. 156 § 3 k.k.

Przewodniczący: SSA Barbara Suchowska
Sędziowie: SSA Mariusz Żak
SSA Robert Kirejew (spr.)

3.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 12 listopada 2015 roku
sygn. akt II AKa 420/15

art. 284 § 2 k.k.

Jako przywłaszczenie mienia nie może być traktowane oddanie przedmiotów leasingu w podnajem, nawet gdy zakaz taki wynika z umowy, jeśli nie towarzyszy temu zamiar tzw. *animus rem sibi habendi*. Postąpienie w taki sposób, przy jednoczesnym wywiązywaniu się z innych postanowień umownych, w tym przede wszystkim płacenie rat leasingowych, nie daje podstaw do przyjęcia, iż doszło do wyczerpania znamion występku z art. 284 §2 k.k.

Przewodniczący: SSA Wiesław Kosowski (spr.)
Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech
SSA Iwona Hyła

4.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 22 października 2015 roku
sygn. akt II AKa 420/15

art. 286 § 1 k.k.

Błędnie zinterpretowano znaczenie przemilczenia w czasie zawierania transakcji faktu utraty przez firmę „D” płynności finansowej, uznając że takie zaniechanie stanowi formę wyzyskania błędu. Tymczasem doktryna i judykatura także w tym zakresie jest konsekwentna, podkreślając, iż wprowadzenie w błąd może nastąpić przez działanie jak i przez zaniechanie.

Przewodniczący: SSA Małgorzata Niementowska
Sędziowie: SSA Gwidon Jaworski
SSO del. Andrzej Ziębiński (spr.)

5.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 8 października 2015 roku
sygn. akt II AKa 222/15

art. 286 § 1 k.k.

Nie można zgodzić się z twierdzeniem prokuratora, że skoro oskarżeni sprzedawali właścicielom stacji paliw odbarwiony olej opałowy to działali jednocześnie z zamiarem kierunkowym wprowadzenia w błąd finalnych klientów. Stawiając taki zarzut prokurator przypisuje oskarżonym, iż ich celem było wprowadzenie odbarwionego oleju opałowego do obrotu konsumenckiego przez stacje benzynowe, ale takie stwierdzenie nie wychodzi poza sferę domniemań. Z charakteru całego procederu ewidentnie wynika, że oskarżeni korzyść majątkową odnosili kosztem Skarbu Państwa w związku z nieodprowadzaniem w odpowiedniej wysokości podatku akcyzowego. Sprzedawali oni bowiem jako olej napędowy odbarwiony olej opałowy płacąc jedynie podczas jego zakupu obniżoną stawkę akcyzy. Niewątpliwie biorąc udział w procesie odbarwiania musieli przewidywać taką możliwość, że trafi on w ręce odbiorcy nieświadomego tego. Oskarżonym można jednakże przypisać jedynie zamiar ewentualny godzenia się na oszustwo, co jednakże nie może być podstawą uznania ich winy.

Przewodniczący: SSA Marek Charuza
Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech (spr.)
SSO del. Adam Synakiewicz

6.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 3 września 2015 roku
sygn. akt II AKa 252/15

art. 286 § 1 k.k.

Przy ocenie zamiaru sprawcy (sprawców) co do występku, o jakim mowa w przepisie art. 286 § 1 k.k. w zakresie umów pożyczki, czy kredytu dla banku istotne znaczenie ma to, kto jest rzeczywistym i faktycznym kredytobiorcą (pożyczkobiorcą), czy zamierza wydatkować uzyskane środki zgodnie z deklarowanym celem, a nie przekaze ich bezpośrednio innym osobom, które są faktycznymi beneficjentami, mimo że ci w dacie zawarcia umowy sami nie posiadają zdolności kredytowej, a nader wszystko ma on prawo do wiarygodnych informacji wynikających ze złożonych dokumentów, że kredytobiorcy (pożyczkobiorcy) posiadają pracę, a tym samym stałe okresowe dochody będące gwarantem spłaty umówionych rat obejmujących nie tylko kapitał, ale i dodatkowe należności, w tym chociażby ustawowe odsetki zgodnie z wyznaczonym harmonogramem. W tym kontekście niewątpliwie ustalone zabezpieczenia kredytowe dla oceny zamiaru mają określone znaczenie, jednak zasadniczo nie mogą zamiaru tego wykluczać. Zabezpieczenie bowiem kredytu (pożyczki) w postaci chociażby ustanowionej hipoteki na nieruchomości, czy poręczenia ma znaczenie dla ewentualnego naprawienia szkody, która nie jest konstytutywnym elementem występku oszustwa łączącego się z działaniem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, także uzyskanej przez osoby trzecie, a nie sygnatariuszy umowy.

Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja (spr.)
Sędziowie: SSA Grażyna Wilk
SSA Piotr Filipiak

7.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 3 września 2015 roku
sygn. akt II AKa 252/15

art. 297 § 1 k.k.

Dostarczenie wniosku wraz z wymaganymi przez bank dokumentami o istotnym znaczeniu dla uzyskania kredytu (pożyczki) przez pośrednika, z którym bank zawarł umowę współpracy, do oddziału banku w celu uzyskania tego produktu przez wyszukanego klienta, nawet jeśli działa on poza zakresem współpracy w jego imieniu, nie wykracza poza czynność postannictwa, a tym samym nie eliminuje możliwości realizacji znamienia „przedkłada”, o jakim mowa w przepisie art. 297 § 1 k.k. [przyp. MZ: przez wnioskodawcę kredytowego.] W przeciwnym razie każdorazowe powierzenie dostarczenia do banku dokumentów, o jakich mowa w przepisie art. 297 § 1 k.k. zmierzające do uzyskania kredytu (pożyczki) przypadkowej dla tej

czynności osobie, bądź firmie trudniącej się doręczaniem przesyłek, eliminowałoby odpowiedzialność sprawcy za występki tzw. oszustwa kredytowego, mimo realizacji pozostałych znamion objętych wskazanym wyżej przepisem.

Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja (spr.)

Sędziowie: SSA Grażyna Wilk

SSA Piotr Filipiak

8.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 8 października 2015 roku sygn. akt II AKa 222/15

art. 299 § 1 k.k.

Zgodnie z art. 299 § 1 k.k. przedmiotem czynności wykonawczych ujętych w tym przepisie mogą być wyłącznie środki płatnicze i inne wskazane tam rzeczy pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego. Stosownie natomiast do art. 115 § 1 k.k. czynem zabronionym jest zachowanie o znamionach określonych w ustawie karnej. Ustawodawca wyraźnie więc wskazuje, że źródłem pochodzenia wartości majątkowych stanowiących „brudne pieniądze” ma być zachowanie realizujące znamiona konkretnego typu czynu zabronionego pod groźbą kary. Dla realizacji znamion przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. nie jest więc wystarczające ustalenie, że określone wartości majątkowe pochodzą z jakiegokolwiek czynności bezprawnej, czy też nieujawnionego lub „nielegalnego” źródła. Nie jest także wystarczające w tym zakresie ogólne wskazanie, że korzyść majątkowa pochodzi z działalności przestępczej, jakiegoś bliżej nieokreślonego czynu zabronionego, czy też pewnej grupy przestępstw, bez sprecyzowania, o jaki konkretnie typ przestępstwa chodzi. Znamię „korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego” musi być przy tym udowodnione w postępowaniu karnym w taki sam sposób, jak wszystkie pozostałe znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 299 § 1 k.k.

W przypadku przestępstwa prania brudnych pieniędzy konieczne jest wskazanie kompletu znamion czynu „bazowego” w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku oraz ujęcie ich w opisie zarzucanego sprawcy przestępstwa z art. 299 § 1 k.k. (nawet poprzez skrótowe wskazanie jego rodzaju np. oszustwa lub firmactwa).

Przewodniczący: SSA Marek Charuza

Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech (spr.)

SSO del. Adam Synakiewicz

9.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 8 października 2015 roku
sygn. akt II AKa 222/15

art. 306 k.k.

art. 258 § 1 k.k.

art. 23 ustawy z dnia 23.01.2004r o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych.

Dodawany do oleju opałowego barwnik jest znakiem identyfikującym o jakim mowa w wyżej wymienionym unormowaniu, stąd też jego usunięcie poprzez odbarwienie realizuje znamiona czynu opisanego w art. 306 k.k. W sytuacji, gdyby sprzedawane paliwo nie spełniało wymogów jakościowych dla oleju napędowego można byłoby mówić o przestępstwie wprowadzenia do obrotu paliwa złej jakości z art. 23 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw ciekłych i biopaliw ciekłych. Jednakże, sformułowanie „popętnianie przestępstw związanych z poddaniem oleju opałowego procesowi odbarwienia, a następnie jego zbywaniem, jako pełnowartościowego oleju napędowego” samo w sobie nie wskazuje precyzyjnie na przestępczy cel działania grupy, o której mowa w art. 258 § 1 k.k. Precyzja w tym zakresie jest wymagana, gdyż w przypadku prawomocnego skazania pozwoli w sposób nie budzący wątpliwości określić zakres *res iudicata*.

Przewodniczący: SSA Marek Charuza
Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech (spr.)
SSO del. Adam Synakiewicz

10.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 8 października 2015 roku
sygn. akt II AKa 347/15

art. 304 k.k.

Dla ustalenia, czy pokrzywdzeni znajdowali się w przymusowym położeniu (w rozumieniu art. 304 k.k.), nie jest wystarczające ustalenie globalnej wysokości ciężących na nich w owym czasie zobowiązań, ale wręcz niezbędnym jest ustalenie kwot, jakie w tym właśnie czasie musieli oni przeznaczyć na spłatę długów. Innymi słowy koniecznym jest przy posiadaniu w polu widzenia faktu, że nie wszystkie zobowiązania były natychmiast wymagalne (mowa o kredytach spłacanych ratałnie) i nie całość dochodów pokrzywdzonych mogła być przedmiotem przymusowej egzekucji (o ile takowa była prowadzona) zbadanie, czy faktycznie pokrzywdzeni nie mogli zabezpieczyć sobie zapewnienia podstawowych potrzeb życiowych inaczej, niż poprzez zawarcie wskazanych umów z oskarżonymi.

Przewodniczący: SSA Marek Charuza
Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech
SSO del. Adam Synakiewicz (spr.)

11.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 24 września 2015 roku
sygn. akt II AKa 213/15

art. 56 i art. 61 ustawy z 29.07.2005r o przeciwdziałaniu narkomanii

Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku (zaprezentowanym także przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 04.09.2013 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 97/13), że odpowiedzialności z art. 61 u.p.n. podlega sprawca, który ogranicza się do nabycia prekursora bez względu na cel takiego nabycia. Kiedy jednak nabycie to jest połączone z jego wykorzystaniem w trwającej produkcji substancji psychotropowej, o czym sprawca wie i ma świadomość, że prekursor ten będzie w niej wykorzystany, to ponosi on odpowiedzialność za przestępstwo z art. 53 u.p.n., w której zakup prekursora jest czynem współukaranym uprzednim.

Przewodniczący: SSA Marek Charuza
Sędziowie: SSA Iwona Hyła (spr.)
SSO del. Marcin Ciepiela

12.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 4 listopada 2015 roku
sygn. akt II AKz 593/15

art. 1 ustawy lutowej

Karta powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej stanowiąca decyzję administracyjną Komendanta Wojskowej Komendy Uzuppełnień, nie stanowi orzeczenia wydanego przez organ, o którym mowa w przepisie art. 1 ust. 1 ustawy lutowej, który w świetle tego aktu prawnego mógłby podlegać unieważnieniu.

Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja

13.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 8 października 2015 roku
sygn. akt II AKa 222/15

art. 54 k.k.s.,
art. 55 k.k.s.

Omawiane uregulowania statuują zasadę jednofazowości podatku akcyzowego, która jest cechą odróżniającą ten podatek od innych podatków pośrednich i oznacza, że akcyza powinna być płacona na pierwszym szczeblu obrotu (na gruncie ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. o podatku akcyzowym zasadę tę określał art. 4 ust. 5). Jeśli podatek ten nie

zostanie na tym szczeblu zapłacony, to podatek ten zobowiązany jest zapłacić nabywca lub posiadacz wyrobu akcyzowego. Zapłacenie na wcześniejszym etapie obrotu wyrobem akcyzowym podatku akcyzowego jest warunkiem sine quo non – warunkiem niezbędnym, aby wyłączyć spod opodatkowania akcyzą sprzedawane wyroby. Inaczej mówiąc, obciążenie wyrobów podatkiem akcyzowym na pierwszym czy wcześniejszym etapie obrotu eliminuje obowiązek jej zapłaty przy dokonywaniu kolejnych transakcji, ewentualnie pozwala na jego obniżenie.

W niniejszej sprawie Sąd powinien był rozważyć, czy reguła jednofazowości miała zastosowanie do działań podejmowanych przez oskarżonych, a jeżeli tak czy wpływała ona na wysokość ich obciążeń podatkowych. W tym celu konieczne będzie wyjaśnienia czy stosowny podatek został zapłacony na etapie zakupu oleju opałowego w PKN Orlen, a jeżeli tak czy uiszczona wówczas kwota ma wpływ na powstanie zobowiązania przy dokonaniu sprzedaży odbarwionego oleju opałowego, zwłaszcza czy prowadzi do obniżenia wysokości należnego zobowiązania podatkowego. Dopiero tak poczynione ustalenia pozwolą na wydanie prawidłowego rozstrzygnięcia określającego wartość narażonej na uszczuplenie należności publicznoprawnej.

*Przewodniczący: SSA Marek Charuza
Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech (spr.)
SSO del. Adam Synakiewicz*

ROZDZIAŁ II

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO PROCESOWEGO

1.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 16 września 2015 roku sygn. akt II AKz 527/15

art. 22 § 1 k.p.k.

Zasadnym jest zawieszenie postępowania lustracyjnego do czasu uzyskania orzeczenia sądu dyscyplinarnego [przyp. MZ: w przedmiocie uchylenia immunitetu sędziemu będącemu osobą lustrowaną], albowiem bez wątplenia stanowi to długotrwałą przeszkodę – w rozumieniu art. 22 § 1 k.p.k. - uniemożliwiająca prowadzenie postępowania w sprawie.

*Przewodniczący: SSA Małgorzata Niementowska
Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech
SSA Bożena Summer-Brason (spr.)*

2.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 8 października 2015 roku sygn. akt II AKa 277/15

art. 40 § 1 pkt 7 k.p.k.

Okoliczność, że w toku rozpoznawania przedmiotowej sprawy doszło do uchylenia incydentalnego postanowienia o zawieszeniu postępowania, nie może prowadzić do wniosku, aby sędzia biorący udział w wydaniu postanowienia w trybie art. 22 § 1 k.p.k. z mocy prawa, (*iudex inhabilis*), wyłączony był od udziału w dalszym postępowaniu co do istoty sprawy. Skoro nadto w uchylonym postanowieniu Sądu Okręgowego o zawieszeniu postępowania nie zostały przedwcześnie zaprezentowane jakiegokolwiek treści, które ujawniałyby stanowisko sądu orzekającego co do zasadności wniosku, nie można podzielić zdania skarżącego o zaistnieniu tzw. bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

*Przewodniczący: SSA Marek Charuza (spr.)
Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech
SSO del. Adam Synakiewicz*

3.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 22 października 2015 roku
sygn. akt II AKa 310/15

art. 49 § 1 k.p.k.

art. 55 § 1 i 2 k.p.k.

art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k.

(z uzasadnienia)

Oskarżyciel subsydiarny jest pokrzywdzonym, a tym w myśl art. 49 § 1 k.p.k. może być osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo. Gdyby zatem okazało się, że oskarżyciel subsydiarny zarzucił popełnienie czynu, w zakresie którego nie jest pokrzywdzonym, konieczne stałoby się umorzenie postępowanie z uwagi na brak skargi uprawnionego oskarżyciela. Tego typu okoliczność sąd odwoławczy winien brać pod uwagę z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 439 § 1 pkt 9 w zw. z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.), oczywiście uwzględniając ograniczenie z art. 439 § 2 k.p.k.

W niniejszej sprawie oskarżyciel posiłkowy subsydiarny zarzucił oskarżonym m.in. odrębne popełnienie czynów z art. 233 § 1 k.k., a co do zasady, dobrem prawnym chronionym przez ten przepis jest prawidłowe funkcjonowanie polskiego wymiaru sprawiedliwości, czyli dobro o charakterze ogólnym, a nie indywidualnym. Zdaniem Sądu Odwoławczego, w realiach sprawy postawienie takiego zarzutu było jednak dopuszczalne, choć w zmienionej postaci. Pamiętać bowiem należy, że wedle oskarżenia złożenie fałszywych zeznań miało być środkiem do celu polegającego na doprowadzeniu do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Wszak, zdaniem oskarżyciela subsydiarnego, właśnie złożenie fałszywych zeznań oraz poprzedzające je sfalszowanie testamentu miały wprowadzić w błąd sąd cywilny i doprowadzić do wydania postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Uzasadniałoby to kwalifikację prawną z art. 270 § 1 k.k. i art. 233 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w razie przyjęcia której nie powinno budzić wątpliwości, że oskarżyciel posiłkowy był uprawniony do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia (co w najmniejszym stopniu nie przesądzało o winie oskarżonych). Przypomnieć bowiem należy, że dla przyznania statusu pokrzywdzonego konieczne jest prawidłowe rozpoznanie nie tylko ogólnego lub rodzajowego, ale także i indywidualnego przedmiotu ochrony analizowanej normy karnej, przy jednoczesnym uwzględnieniu, iż dany czyn może wypełniać znamiona więcej niż jednego przepisu ustawy. Na przeszkodzie przyjęciu takiej konstrukcji nie może stać odmienne w realiach niniejszej sprawy sformułowanie zarzutów w subsydiarnym akcie oskarżenia, skoro zaproponowana w nim kwalifikacja prawna nie jest dla sądu wiążąca, a oceniając kwestię tożsamości czynu w postępowaniu, nie można poprzestać tylko na samym opisie czynu zawartego w zarzucie, ale należy mieć na uwadze również treść zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, opis czynu w ponownym postanowieniu prokuratora o umorzeniu lub odmowie wszczęcia

postępowania przygotowawczego oraz faktyczny przedmiot toczącego się postępowania.

*Przewodniczący: SSA Bożena Summer-Brason
Sędziowie: SSA Wojciech Kopczyński
SSO del. Marcin Ciepiela (spr.)*

4.

**POSTANOWIENIE APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 21 października 2015 roku
sygn. akt II AKz 559/15**

art. 120 § 2 k.p.k.

art. 122 § 2 k.p.k.

Ustawa jasno wskazuje, które terminy uważa się za zawite. Zgodnie z art. 122 § 2 k.p.k. zawite są terminy do wnoszenia środków zaskarżenia oraz inne, które ustawa za zawite uznaje. Nie ulega wątpliwości, że 7-dniowy termin do uzupełnienia braków formalnych, o jakim mowa w art. 120 § 2 k.p.k. kryteriów tych nie spełnia. Co więcej, ustawa także jasno precyzuje jakie skutki wywołuje niezuzupełnienie braku w terminie, uznając w takiej sytuacji wniesione pismo za bezskuteczne.

Przewodniczący: SSA Grzegorz Wątroba

5.

**WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 8 października 2015 roku
sygn. akt II AKa 277/15**

art. 174 k.p.k.

Przepis art. 174 k.p.k. nie oznacza wykluczenia możliwości czynienia jakichkolwiek ustaleń faktycznych w oparciu o policyjne notatki urzędowe sporządzone w toku postępowania.

Notatka nie dotyczyła żadnej czynności procesowej wymagającej sporządzenia protokołu, czy też treści które powinny wynikać li tylko z zeznań świadka. Odnosząc się do próby doręczenia wezwania wnioskodawcy w dniu 10 marca 2010r. sporządzona została przez funkcjonariusza Policji w trybie przewidzianym w art. 143 § 2 k.p.k. i jako dokument urzędowy mogła zostać odczytana na rozprawie (art. 393 § 1 k.p.k.). Ponieważ brak jest uzasadnionych wątpliwości co do rzetelności treści ujętych w tejże notatce urzędowej, tym samym nie można podzielić poglądu skarżącego tak o mającej zaistnieć obrazie normy art. 174 k.p.k. jak i o potrzebie przesłuchania w charakterze świadka autora przedmiotowej notatki urzędowej, sporządzonej przed ponad pięcioma laty.

*Przewodniczący: SSA Marek Charuza (spr.)
Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech
SSO del. Adam Synakiewicz*

6.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 4 listopada 2015 roku
sygn. akt II AKz 625/15

art. 180 § 2 k.p.k.
art. 225 k.p.k.

Wyrażenie zgody przez sąd na wykorzystanie dokumentów obejmujących fakty i informacje, z którymi doradca podatkowy zapoznał się w związku z wykonywaniem zawodu, znajdujących się w jego posiadaniu, stanowi przełamanie tajemnicy zawodowej, a zatem stosownie do przepisu art. 180 §2 k.p.k. część dyspozytywna postanowienia sądu winna oprócz owej zgody zawierać jednocześnie wyrażone stwierdzenie o zwolnieniu doradcy podatkowego z tajemnicy zawodowej.

Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja

7.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 8 października 2015 roku
sygn. akt II AKz 543/15

art. 203 § 1 k.p.k.

Badanie połączone z obserwacją psychiatryczną powinno być metodą ostateczną, stosowaną w razie niemożności wyjaśnienia wątpliwości diagnostycznych za pomocą mniej inwazyjnych metod.

Nie oznacza to jednakże, że sąd faktycznie jest związany decyzją biegłych o konieczności takiej formy badania, gdyż podlega to ocenie sądu. Kierowanie na obserwację psychiatryczną musi więc być poprzedzone rzetelną analizą przesłanek, które za nią przemawiają. Chodzi przecież o to, by wchodziła ona w grę tylko wtedy, gdy jest rzeczywiście niezbędna, a więc w sytuacjach, gdy zachodzi konieczność przeprowadzenia badań dodatkowych lub wyjaśnienia wątpliwości niemożliwych w badaniu ambulatoryjnym.

Przewodniczący: SSA Grażyna Wilk

8.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 21 października 2015 roku
sygn. akt II AKz 575/15

art. 249 § 1 k.p.k.
art. 258 § 2 k.p.k.

To, że w aktach sprawy znajdują się dowody, które pozwalają zdaniem prokuratora na odmienną ocenę kwalifikacji prawnej zarzuconego

oskarżonemu czynu, nie jest wystarczającym argumentem zażaleniowym, gdyż do uprawnień sądu orzekającego należy autonomiczna analiza zgromadzonych dowodów na każdym etapie postępowania, pod kątem istnienia przesłanek do stosowania najsurowszego środka zapobiegawczego. Sąd I instancji nie jest związany ani treścią zarzutu aktu oskarżenia w tym zakresie, ani tym bardziej oceną materiału dowodowego proponowaną przez prokuratora.

Tymczasowe aresztowanie winno być stosowane w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania tylko wtedy, gdy istnieją wskazane w ustawie przesłanki szczególne, ściśle powiązane z kwalifikacją prawną zarzucanych oskarżonemu czynów, a nie „na wszelki wypadek”, w sytuacji gdy materiał dowodowy nie jest jednoznaczny i może być odmiennie oceniany przez prokuratora. Skoro podstawą zastosowania i przedłużenia tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego była groźba surowej kary z art. 258 § 2 k.p.k., to warunkiem dalszego stosowania tego środka jest ustalenie, że istnieje duże prawdopodobieństwo popełnienia przez niego czynu zagrożonego karą, której górna granica wynosi co najmniej 8 lat.

*Przewodniczący: SSA Witold Mazur
Sędziowie: SSA Piotr Filipiak (spr.)
SSA Piotr Mirek*

9.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 28 października 2015 roku
sygn. akt II AKz 604/15

art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k.

Nie ma racji skarżący podnosząc, że zaskarżone orzeczenie narusza przepis art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k. Wprawdzie podejrzany posiada w Polsce stałe miejsce zameldowania, niemniej jednak wyjaśnienia wymaga, że zameldowanie jest wyłącznie kwestią administracyjną i w żaden sposób nie potwierdza ani faktu stałego przebywania w określonym miejscu, ani zamiaru przebywania w nim. Oznacza to, że sam fakt zameldowania w określonym miejscu nie wyklucza istnienia obawy ucieczki lub ukrywania się. Dlatego mając na uwadze to, że podejrzany jest obywatelem innego kraju, a zarzucane mu przestępstwa związane są z międzynarodowym procederem przestępczym polegającym na organizowaniu nielegalnego przekraczania granic państwowych przez obywateli syryjskich nadal istnieje obawa, że może on zakłócać właściwy rytm toczącego się postępowania karnego w sposób wskazany w art. 258 § 1 pkt 1 k.p.k.

Przewodniczący: SSA Bożena Summer -Brason

10.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 21 października 2015 roku
sygn. akt II AKz 621/15

art. 258 § 2 k.p.k.

Także i w obecnym stanie prawnym, tj. w brzmieniu powołanego przepisu po 1 lipca 2015 r., zagrożenie surową karą jest wystarczającą i samodzielną podstawą do stosowania tymczasowego aresztowania i z mocy prawa rodzi domniemanie, że oskarżony może podejmować działania zakłócające prawidłowy tok postępowania. Użycie natomiast w nim przez ustawodawcę w aktualnym brzmieniu przepisu słowa „także” wskazuje właśnie na wagę surowości grożącej podejrzanemu kary jako podstawy zastosowania tymczasowego aresztowania istniejącej obok wymienionych w § 1 ww. przepisu.

Przewodniczący: SSA Małgorzata Niementowska

11.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 21 października 2015 roku
sygn. akt II AKz 591/15

art. 291 § 1 k.p.k.

art. 294 § 2 k.p.k.

Sąd Okręgowy dokonując ustaleń faktycznych i prawnych w sprawie trafnie wskazał cel zabezpieczenia majątkowego, jako instytucji, która ma służyć skutecznemu wykonaniu kary i środków karnych o charakterze majątkowym i słusznie postąpił, dokonując przelania zabezpieczonej kwoty pieniędzy na poczet orzeczonej wobec skazanego kary grzywny, uznając, iż skazany nie przedsięwziął żadnych czynności, w tym nie dawał żadnych gwarancji, które mogłyby stanowić zapewnienie, iż orzeczona wobec niego kara grzywny zostanie przez niego wykonana – uiszczona. Skazany nie wykazał bowiem, iż posiada odpowiednie środki majątkowe, które pozwoliłyby na wykonanie orzeczonej kary grzywny, z innych środków aniżeli z tych zajętych w wyniku dokonanego zabezpieczenia. Tym samym zasadnym było i sięgnięcie po środki finansowe, które zostały zabezpieczone na podstawie wskazanego na wstępie postanowienia Prokuratora, a które służyć miały ze swojej istoty do zabezpieczenia wykonania ewentualnie orzeczonej kary o charakterze majątkowym, a więc grzywny. Jednocześnie wskazać przy tym należy, iż w okolicznościach sprawy nie doszło do upadku zabezpieczenia o jakim mowa w treści art. 294 § 1 k.p.k., albowiem wobec skazanego orzeczono właśnie karę grzywny. Okoliczność ta spowodowała, iż ustanowione w sprawie zabezpieczenie nie upadło. Jako, że skazany nie wykazał, aby jego sytuacja materialna pozwoliła mu na wykonanie orzeczonej kary grzywny, tym samym Sąd Okręgowy na etapie prowadzonego postępowania wykonawczego słusznie dokonał przekazania

zabezpieczonej kwoty pieniędzy na poczet prawomocnie orzeczonej kary grzywny – tytułem spłaty tej należności. [przyp. MZ: a nie na konto osobiste skazanego, jak ten życzył sobie tego we wniosku o uchylenie zabezpieczenia majątkowego.]

Przewodniczący: SSA Piotr Mirek

12.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 23 września 2015 roku
sygn. akt II AKz 534/15

art. 291 § 1 i 4 k.p.k.

Zarówno to, iż zabezpieczony pojazd ma stanowić współwłasność oskarżonego i innej osoby, jak i utrata wartości zabezpieczonego mienia w postaci ww. pojazdu, przy istnieniu ustawowych przesłanek zabezpieczenia majątkowego, nie ma znaczenia dla decyzji o utrzymaniu, bądź też uchyleniu w całości lub w części przedmiotowego środka przymusu.

Przewodniczący: SSA Beata Basiura

13.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 21 października 2015 roku
sygn. akt II AKz 592/15

art. 291 § 1 k.p.k.

art. 294 § 1 i 2 k.p.k.

Nic nie stoi na przeszkodzie, aby na tym samym mieniu należącym do oskarżonego obok zabezpieczenia grożącej kary grzywny, w razie wystąpienia okoliczności z art. 291 § 1 k.p.k. sąd rozpoznający sprawę w toku postępowania jurysdykcyjnego zabezpieczył również spłatę środka kompensacyjnego w postaci obowiązku naprawienia szkody w razie zaistnienia uzasadnionej obawy, że bez zabezpieczenia majątkowego, wykonanie orzeczenia w zakresie kary będzie niemożliwe lub znacznie utrudnione.

Zabezpieczenie majątkowe upada, gdy sąd w wyroku nie orzekł kary grzywny czy też środka karnego, tożsamego z tym, który był wymieniony – jako przedmiot zabezpieczenia – w postanowieniu o zastosowaniu tego środka przymusu (vide art. 294 § 1-2 k.p.k.)

Przewodniczący: SSA Grzegorz Wątroba

14.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 16 września 2015 roku
sygn. akt II AKz 528/15

art. 291 k.p.k.
art. 293 § 2 k.p.k.
art. 294 § 4 k.p.k.
art. 292 k.p.k.

Przesłanką warunkującą dopuszczalność zastosowania środka przymusu w postaci zabezpieczenia majątkowego jest istnienie wyłącznie dużego prawdopodobieństwa, że oskarżony dopuścił się popełnienia zarzuczonego mu czynu, nie zaś pewne ustalenie tej okoliczności, gdyż ostateczne ustalenie sprawstwa i winy oskarżonego nastąpi dopiero na etapie wyrokowania. Sąd orzekając w przedmiocie zabezpieczenia majątkowego nie może dokonywać merytorycznej oceny materiału dowodowego pod kątem tego, czy wysokość zarzuczonej oskarżonemu szkody jest prawidłowa. Okoliczność ta stanie się przedmiotem oceny sądu właściwego w fazie wyrokowania. Na obecnym etapie postępowania sąd jest zobowiązany do oceny czy w stosunku do oskarżonego zachodzi na tyle wysokie prawdopodobieństwo, że dopuścił się on zarzuczonego mu czynu, iż zasadnym jest stosowanie omawianego środka przymusu.

Przewodniczący: SSA Bożena Summer-Brason

15.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 7 października 2015 roku
sygn. akt II AKz 547/15

art. 323 § 3 k.p.k.

Pomimo zmian w zakresie przepisu art. 232 § 3 k.p.k., a także uchylecia art. 100 k.k. i dodania art. 45a k.k., wprowadzona z dniem 1 lipca 2015 r. nowelizacja przepisów kodeksu postępowania karnego oraz kodeksu karnego nie zmieniła zasad postępowania z przedmiotami zabezpieczonymi na potrzeby postępowania przygotowawczego, które zostało umorzone z powodu niewykrycia sprawcy. Zgodnie z art. 323 § 3 k.p.k. w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw – w wypadku umorzenia postępowania wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa, przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego, prokurator może wystąpić o orzeczenie przepadku, tylko wtedy gdy przepis przewiduje orzeczenie przepadku. Późniejsze ustanie karalności przestępstwa nie tworzy nowej samostnej podstawy orzeczenia przepadku i zmienia fakt, że umorzenie postępowania nastąpiło powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa.

Przewodniczący: SSA Piotr Mirek

16.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 22 października 2015 roku
sygn. akt II AKa 360/15

art. 399 § 1 k.p.k.

Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę opowiada się za dominującym w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych stanowiskiem, iż błędny jest pogląd, jakoby zgodnie z treścią art. 399 § 1 k.p.k. na sędzie ciążył obowiązek uprzedzenia stron o możliwości zmiany, względnie uzupełnienia opisu czynu, również wtedy, gdy nie zachodzi perspektywa zakwalifikowania czynu według innego przepisu prawnego niż wskazany w akcie oskarżenia. Przyjęcie poglądu przeciwnego byłoby równoznaczne z nadaniem wymienionemu przepisowi treści, której ustawodawca w nim nie zamieścił (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2013 r., III KK 234/13, LEX nr 1375217; wyroki Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 12 września 2013 r., II AKa 151/13, LEX nr 1378838 i z dnia 5 czerwca 2014 r., II AKa 85/14, LEX nr 1477320).

W rozpatrywanej sprawie zmiana opisu czynu dotyczyła oceny prawno-karnej zachowania oskarżonego objętego sformułowanym w akcie oskarżenia zarzutem. Zmiana ta nie została dokonana na niekorzyść oskarżonego ani nie rzutowała na sposób prowadzenia obrony, o czym dodatkowo przekonuje fakt, że skarżący nie wskazał w apelacji żadnej możliwości, której nie wykorzystał w postępowaniu rozpoznawczym, wobec nieuprzedzenia o zmianie opisu czynu.

Twierdzenia obrońcy, jakoby w razie uprzedzenia o zmianie opisu czynu powstałaby sposobność ku przeprowadzeniu czynności obrończych pozwalających obalić tę „wersję czynu” nie przekonuje, gdyż zmiana opisu czynu nie towarzyszyło ustalenie nowych faktów, innych niż te, które legły u podstaw sformułowanego w akcie oskarżenia zarzutu.

Przewodniczący: SSA Małgorzata Niementowska
Sędziowie: SSA Gwidon Jaworski
SSO del. Andrzej Ziębiński (spr.)

17.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 listopada 2015 roku
sygn. akt II AKz 649/15

art. 540 § 2 k.p.k.

art. 75 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30.06.2015r.)

Art. 540 § 2 k.p.k. pomimo tego, iż przewiduje obligatoryjne wznowienie postępowania na korzyść strony, w sytuacji gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie, to uznanie niekonstytucyjności wymienionego w wyroku Trybunału

Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 roku przepisu art. 75 § 1 k.k. nie oznacza konieczności automatycznego wznowienia postępowania we wszystkich sprawach, w których był on podstawą rozstrzygnięcia w przedmiocie zarządzenia wykonania warunkowo zawieszony kary pozbawienia wolności. Do przyjęcia zasadności wniosku w takim przypadku konieczne jest bowiem ustalenie, z co najmniej z dużym prawdopodobieństwem, że w czasie orzekania przez sąd wykonawczy o zarządzeniu wykonania kary w tej sprawie istniały okoliczności szczególne, które mogłyby stanowić podstawę do odstąpienia od tej decyzji.

Oznacza to, że we wniosku o wznowienie postępowania opartym o art. 540 § 2 k.p.k. strona powinna dążyć do wykazania, że tego rodzaju szczególne okoliczności miały miejsce w chwili wydawania postanowienia o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności. Sąd właściwy do wznowienia postępowania, jest wówczas nie tylko uprawniony, lecz - w niezbędnym zakresie - zobligowany do zbadania, czy rzeczywiście okoliczności te mają taki szczególny charakter, pozostawiając ostateczną decyzję w tym zakresie, w przypadku wznowienia postępowania, sądowi wykonawczemu.

Trudna sytuacja rodzinna i materialna skazanego oraz potrzeba udzielania wsparcia konkubinie oraz dzieciom, bez wątpienia są typowymi skutkami, jakie niesie ze sobą pozbawienie wolności, a zatem przywołane okoliczności wskazują wyłącznie na – zwykle nieuniknione – pogorszenie się sytuacji rodzinnej skazanego na skutek zarządzenia wykonania orzeczonej wobec niego kary.

*Przewodniczący: SSA Wojciech Kopczyński.)
Sędziowie: SSA Małgorzata Niementowska (spr.)
SSA Gwidon Jaworski*

[Nota MZ; częściowo odmienne stanowisko, w szczególności w odniesieniu do orzeczeń zapadłych przed wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2013 roku SK 9/10 wyraził Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 25 listopada 2015 roku sygn. akt II AKo 202/15, który poniżej publikujemy. Podobnie też orzekł później Sąd Najwyższy w niepublikowanym postanowieniu z dnia 9 grudnia 2015 roku sygn. akt IV KO 49/15.

18.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 25 listopada 2015 roku
sygn. akt II AKo 202/15

art. 540 § 2 k.p.k.

art. 75 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30.06.2015r.)

Sąd podejmujący decyzję w przedmiocie wznowienia postępowania w oparciu o kategorię brzmienie przepisu art. 540 § 2 k.p.k. nie jest władny dokonywania własnych ustaleń co do okoliczności pozwalających,

w konkretnym przypadku na odstępnie od zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej, bądź też sprzeciwiających się temu, bowiem orzeczenie takie naruszałoby konstytucyjną zasadę dwuinstancyjności.

Wykładnia językowa unormowania zawartego w przepisie art. 540 § 2 k.p.k. prowadzi do jednoznacznego rezultatu obligującego sąd do wznowienia postępowania w sytuacji objętej tym przepisem, co wiązać trzeba z koniecznością uchylecia rozstrzygnięcia sądu, który zarządził wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawieszanej po myśli art. 75 § 1 k.k. bez rozważenia odstąpienia od potrzeby takiego orzeczenia ze względu na szczególne okoliczności, do czego byłby uprawniony w oparciu o przepis art. 75 § 2 k.k. Powyższe łączyć się będzie następczo, bądź to z przekazaniem sprawy sądowi orzekającemu w przedmiocie zarządzenia kary pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawieszono do ponownego rozpoznania, bądź to umorzenia postępowania wykonawczego na podstawie art. 15 § 1 k.k.w. w zw. z art. 75 § 4 k.k., o ile w międzyczasie nastąpiłyby warunki o jakich mowa w powołanym przepisie prawa.

Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja (spr.)

Sędziowie: SSA Michał Marzec

SSA Jolanta Śpiechowicz

19.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 14 października 2015 roku sygn. akt II AKz 565/15

art. 540 § 2 k.p.k.

art. 542 k.p.k.

Nie ma podstaw do rozszerzającej interpretacji przepisów określających przesłanki wznowieniowe i stosowanie ich w sytuacjach, w których po wydaniu prawomocnego orzeczenia sądu pojawiają się jedynie wynikające z orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, czy Sądu Najwyższego odmienne interpretacje, tudzież oceny prawne przepisów, na podstawie których doszło do skazania lub ukarania.

Strażnicy gminni (miejscy) są upoważnieni do ujawniania za pomocą stacjonarnych urządzeń rejestrujących zainstalowanych w pasie drogowym dróg publicznych przekraczania dopuszczalnej prędkości. Należy to do kompetencji Inspekcji Transportu Drogowego, ale nie wyłącznie, gdyż z przepisu art. 129b ust.3 pkt 3 ustawy Prawo o ruchu drogowym wynika właśnie, że strażnicy gminni są także upoważnieni do używania urządzeń rejestrujących.

Skarga została prawidłowo wniesiona przez podmiot do tego uprawniony, którym była Straż Gminna. Wystąpienie braku formalnego, którym jest brak podpisu pod wnioskiem, nie może wpłynąć na zmianę zaskarżonego postanowienia, albowiem nie jest to podstawa, którą sąd winien uwzględnić z urzędu, nadto w omawianej podstawie wznowieniowej

chodzi o sytuacje, gdy osoba występująca z wnioskiem nie miała żadnej legitymacji do wystąpienia z oskarżeniem, a nie o wystąpienie uchybienia *stricte* formalnego w postaci braku podpisu.

Przewodniczący: SSA Małgorzata Niementowska

Sędziowie: SSA Piotr Mirek (spr.)

SSA Grzegorz Wątroba

20.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 28 października 2015 roku sygn. akt II AKz 620/15

art. 545 § 3 k.p.k.

Z art. 545 § 3 k.p.k. wynika, że chodzi tu o sytuację, gdy wniosek o wznowienie postępowania "nie pochodzi od osoby wymienionej w § 2", a więc gdy złożyła go strona niedopełniając wymogu sporządzenia i podpisania przez obrońcę lub pełnomocnika. W takiej sytuacji przepis ten nakazuje badanie "treści wniosku" pod kątem tego, czy nie zachodzi podstawa do uznania go za oczywiście bezzasadny, przy czym pojęcie to odczytywane być musi w odniesieniu do warunków dopuszczalności wniosku, a więc *de facto* warunków formalnych. W sytuacji, gdy już na pierwszy rzut oka widoczne jest, że wniosek ów warunków tych nie spełnia, sąd odmawia przyjęcia wniosku bez potrzeby angażowania organów wymiaru sprawiedliwości w dalsze postępowanie i narażania Skarbu Państwa na ponoszenie kosztów obrony z urzędu w sprawie, która i tak nie będzie mogła zostać rozpoznana. Tym samym Sąd rozważając sprawę w przedstawionym zakresie nie jest uprawniony do dokonywania oceny podstaw wznowienia, a jedynie obowiązany jest stwierdzić, czy rzeczywiście we wniosku ponownie powoływane są te same okoliczności, które były już rozpoznawane.

Przewodniczący: SSA Bożena Summer-Brason

Sędziowie: SSA Robert Kirejew (spr.)

SSA Piotr Filipiak

21.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 22 października 2015 roku sygn. akt II AKa 318/15

art. 552 § 1 k.p.k.

Rozstrzygnięcie, czy otrzymywane przez oskarżonego paczki i środki pieniężne mogą stanowić element należnego mu odszkodowania z tytułu niesłusznego pozbawienia wolności wymaga każdorazowej oceny zasadności żądania, prowadzonej na tle realiów konkretnej sprawy i z uwzględnieniem reguł rządzących zasądzeniem odszkodowania w trybie art. 552 § 1 k.p.k. Uznanie żądania zwrotu wydatków poniesionych przez inne

osoby na paczki i środki przekazywanie oskarżonemu nie może prowadzić do naruszenia zasady, że odszkodowanie przysługuje wyłącznie oskarżonemu, a nie innym osobom i stanowi różnicę między stanem majątkowym oskarżonego, jaki by istniał, gdyby nie został pozbawiony wolności, a stanem rzeczywistym po jej odzyskaniu.

Jest oczywistym, że w sytuacji, gdy realizacja takich potrzeb wnioskodawcy, które nie wynikają z uciążliwości wykonania kary pozbawienia wolności, rekompensowanych w ramach zadośćuczynienia, wymagała przekazywania mu paczek zawierających np. odzież, lekarstwa, produkty dietetyczne, to zasadnym jest ich uwzględnienie w wysokości zasadzonego odszkodowania. Nie tylko wtedy, gdy środki na przygotowywane przez małżonka paczki pochodzą z majątku wspólnego i bez wątplenia pomniejszają stan posiadania wnioskodawcy, ale także wówczas, gdy takiej pomocy udzielił wnioskodawcy inne osoby, a on zwraca im poniesione koszty.

Zupełnie inaczej trzeba ocenić przekazywanie pozbawionemu wolności oskarżonemu prezentów przez członków rodziny i znajomych, nawet jeżeli było motywowane szczególną sytuacją życiową, w której się znalazł. Przyznawanie wnioskodawcy dodatkowego odszkodowania stanowiącego równowartość otrzymanego prezentu jest pozbawione jakichkolwiek podstaw prawnych.

Przewodniczący: SSA Małgorzata Niementowska

Sędziowie: SSA Piotr Mirek (spr.)

SSA Grzegorz Wątroba

22.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

z dnia 29 października 2015 roku

sygn. akt II AKa 388/15

art. 554 § 3 k.p.k.

Nie ma żadnej podstawy prawnej dla uznania, że w postępowaniu, które toczy się w myśl przepisów rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, istnieje zastępstwo procesowe Prokuratury Generalnej. W zakresie prawidłowego ustalenia kwestii podmiotu uprawnionego do reprezentowania Skarbu Państwa (art. 554 § 3 k.p.k.) – nieuregulowanym wszak przepisami Kodeksu postępowania karnego - posiłkować należy się treścią art. 67 § 2 k.p.c., który stanowi, że za Skarb Państwa czynności procesowe podejmuje organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. Skoro roszczenie o zadośćuczynienie wynika z faktu niezasadnego tymczasowego aresztowania zastosowanego na mocy postanowienia Sądu Rejonowego, a następnie przedłużonego przez Sąd Okręgowy, to właśnie Prezes tego ostatniego z Sądów będzie umocowany do reprezentowania Skarbu Państwa w niniejszej sprawie i przysługiwać mu będą prawa strony, wynikające ze stosownych przepisów Kodeksu postępowania karnego. Podnieść zresztą należy, że niezależnie od tego czy

Sąd Okręgowy orzekałby w kwestii tymczasowego aresztowania, to i tak uprawnienia do reprezentowania Skarbu Państwa w sytuacji wystąpienia z roszczeniem wynikającym z niezasadnego stosowania środków przymusu przysługiwałyby Prezesowi Sądu Okręgowego, jako organowi nadrzędnemu nad Sądem Rejonowym.

*Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja
Sędziowie: SSA Iwona Hyła (spr.)
SSO del. Karina Maksym*

[Nota MZ: szersze rozważania w tym przedmiocie zawarte zostały w postanowieniu Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 2 grudnia 2015 roku sygn. akt II AKz 192/15 , którego obszernie fragmenty publikujemy poniżej.]

23.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 2 grudnia 2015 roku
sygn. akt II AKz 655/15

art. 554 § 3 k.p.k.

(z uzasadnienia)

1. Przepis art. 554 § 3 k.p.k. w znowelizowanym brzmieniu zaczął obowiązywać od 1 lipca 2015r. Art. 27 ustawy z dnia 27 września 2013r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw jasno wskazuje, iż przepisy stosuje się w brzmieniu nadanym ustawą również do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie. Stosowanie przepisów w brzmieniu dotychczasowym (to jest sprzed nowelizacji) ma miejsce tylko wówczas, gdy przepisy ustawy nowelizującej wyraźnie to przewidują. Te przepisy przejściowe zawarte są w art. 30 i następne cytowanej ustawy. Nie dotyczą one jednak omawianych tu kwestii. Tak więc przepis art. 554 § 3 k.p.k. zaczął obowiązywać w nowym brzmieniu z dniem 1 lipca 2015r. również do postępowań, które zostały zainicjowane wnioskiem złożonym przed tym terminem. W pełni prawidłowo został więc powiadomiony o toczącym się postępowaniu organ reprezentujący Skarb Państwa.

2. Bezspornym pozostaje, iż w sprawach o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie oraz niesłuszne stosowanie środków przymusu Skarb Państwa jest stroną, albowiem to wobec niego kierowane są roszczenia. Wynika to z treści art. 34 k.c., który stanowi, iż Skarb Państwa jest w stosunkach cywilnoprawnych podmiotem praw i obowiązków, które dotyczą mienia państwowego nienależącego do innych państwowych osób prawnych. Skoro działanie organów państwowych doprowadziło więc do wyrządzenia szkody to pokrzywdzony niesłusznym skazaniem lub niesłusznym stosowaniem środków przymusu staje się na płaszczyźnie cywilnoprawnej wierzycielem występującym ze swoim roszczeniem właśnie przeciwko Skarbowi Państwa. Jednak mamy tu do czynienia nie z w pełni typową sytuacją. Nie mają bowiem zastosowania przepisy procedury cywilnej, a w pierwszej kolejności

stosuje się przepisy procedury karnej. Postępowanie odszkodowawcze nie jest więc inicjowane klasycznym pozwem w rozumieniu art. 187 k.p.c. i in., a wnioskiem opartym na przepisach Kodeksu postępowania karnego. Sytuacja ta powoduje, że wnioskodawca nie ma obowiązku oznaczenia strony pozwanej. Postępowanie o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie oraz niesłuszne stosowanie środków przymusu regulowane jest przepisami Kodeksu postępowania karnego. W nich natomiast określona jest rola prokuratora, a więc nie można posilkować się w tym zakresie przepisami procedury cywilnej. W procesie karnym prokurator pełni jednak rolę szczególną, jest bowiem oskarżycielem, ale też rzecznikiem interesu społecznego. Nie musi on działać wyłącznie na rzecz Skarbu Państwa, a wręcz przeciwnie, gdy uzna to za słuszne może podejmować działania w interesie wnioskodawcy. Stąd też, jak się wydaje ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie w procesie odszkodowawczym toczonym w myśl przepisów rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego organu uprawnionego do reprezentowania Skarbu Państwa, aby jego interesy były w pełni i należycie chronione.

3. Analiza przepisów procedury karnej nie daje odpowiedzi, jaki organ jest „organem uprawnionym” do reprezentowania Skarbu Państwa. Art. 554 §3 k.p.k. mówi tylko o zawiadomieniu takiego „organu” bez wskazania kto miałby nim być. W tej sytuacji rozwiązania należy szukać w procedurze cywilnej. Mamy bowiem do czynienia z kwestią nieuregulowaną przepisami Kodeksu postępowania karnego, więc stosownie do treści art. 558 k.p.k. rozwiązania należy poszukiwać w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Jako osoba prawna Skarb Państwa posiada zdolność sądową, jednak w postępowaniu nie działa on przez swoje organy. Jego reprezentacja jest ściśle powiązana z państwową jednostką organizacyjną, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. Czynności procesowe za Skarb Państwa dokonywane są przez organy właściwej jednostki organizacyjnej lub organy jednostki nadrzędnej (tzw. **stationes fisci**). Ustalenie właściwej jednostki organizacyjnej, która ma reprezentować Skarb Państwa w danym postępowaniu, wymaga stosowania przepisów o charakterze publicznoprawnym, czyli powiązania roszczenia z działalnością państwowej jednostki organizacyjnej, która spowodowała wystąpienie roszczenia.

Kompetencje dyrektora sądu zostały natomiast określone w art. 31a § 1 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych i obejmują m.in. wykonywanie zadań przypisanych na podstawie odrębnych przepisów, kierownikowi jednostki w zakresie finansowym, gospodarczym, kontroli finansowej, gospodarowania mieniem Skarbu Państwa oraz audytu wewnętrznego w tych obszarach oraz reprezentowanie Skarbu Państwa w zakresie powierzonego mienia i zadań sądu. Z art. 179 § 1 tejże ustawy wynika ponadto, że dyrektor sądu jest organem kierującym gospodarką finansową sądu. Według przedstawionych wyżej przepisów, kompetencje dyrektora sądu, jako organu sądu, mają charakter wyjątkowy. Co do zasady przysługują one prezesowi sądu. Z tej przyczyny przepisy określające zakres kompetencji dyrektora jako organu sądu muszą podlegać interpretacji ścisłej. Z art. 31a § 1 pkt 5 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych wynika, że dyrektor reprezentuje Skarb Państwa w zakresie powierzonego mienia

i zadań sądu. W sprawie o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne skazanie oraz niesłuszne stosowanie środków przymusu nie mamy do czynienia z taką sytuacją. Wnioskodawca ma bowiem roszczenie do Skarbu Państwa związane z wydaniem przez organ państwowy nieprawidłowej decyzji. Nie wiąże się to natomiast z wykonywaniem czynności dotyczących mienia powierzonego. Dlatego też to właśnie prezes sądu, a nie jego dyrektor winien być powiadomiony o terminie rozprawy, w myśl art. 554 § 3 k.p.k., jako organ uprawniony do reprezentowania Skarbu Państwa i to jemu przysługują stosowne uprawnienia, w tym prawo do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie zapadłego wyroku i jego doręczenie.

Przewodniczący: SSA Wiesław Kosowski

24.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 8 października 2015 roku
sygn. akt II AKa 277/15

art. 555 k.p.k.

art. 40 ust. 1 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej z dnia 27.09.2013r.

Skoro w przypadku roszczeń z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania ustawa aktualnie rozróżnia początkowy termin biegu okresu przedawnienia w zależności od tego, czy z owym roszczeniem występuje oskarżony, czy też inna osoba niesłusznie zatrzymana, tym samym uprawnionym staje się pogląd, że zawarte w art. 40 ust.2 ustawy z dnia 27 września 2013r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw odpowiednie odesłanie do art. 40 ust.1 tejże ustawy nakazuje w przypadku oskarżonego liczyć okres przedawnienia od daty wydania orzeczenia dającego podstawę do odszkodowania i zadośćuczynienia. Tym samym w związku ze zmianą stanu prawnego od dnia 1 lipca 2015r. przyjęć można, że choć w dacie wydawania zaskarżonego wyroku roszczenie wnioskodawcy słusznie zostało uznane za przedawnione, to jednak w dniu wydawania wyroku przez sąd odwoławczy takim roszczeniem jeszcze nie było.

Powyższe uwagi, zważywszy na zakres i poprawność postępowania przeprowadzonego przez sąd orzekający nie czynią jednak nietrafnym, bądź choćby przedwczesnym rozstrzygnięcia Sądu o oddaleniu wniosku.

Znaczące jest że choć Sąd przyjął przedawnienie roszczeń wnioskodawcy, to jednak przeprowadził wszechstronne i wyczerpujące postępowanie dowodowe także w zakresie merytorycznej oceny trafności żądań.

Przewodniczący: SSA Marek Charuza(spr.)

Sędziowie: SSA Piotr Pośpiech

SSO del. Adam Synakiewicz

[Nota MZ; częściowo odmiennie Sąd Apelacyjny w wyroku z 6 listopada 2015r. sygn. II AKa 410/15, który publikujemy poniżej.]

25.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 6 listopada 2015 roku
sygn. akt II AKa 410/15

art. 555 k.p.k.

Do przedawnienia roszczeń związanych z zatrzymaniem, o których mowa w rozdziale 58 Kodeksu postępowania karnego, stosuje się trzyletni termin przedawnienia z art. 555 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r., o ile przed tym dniem nie upłynął termin przedawnienia roszczeń na podstawie przepisów obowiązujących poprzednio.

Przewodniczący: SSA Wojciech Kopczyński
Sędziowie: SSA Robert Kirejew (spr.)
SSA Piotr Filipiak

26.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 25 września 2015 roku
sygn. akt II AKa 304/15

art. 568 a k.p.k.

Wymierzenie *in concreto* kary łącznej przy stosowaniu określonej zasady stanowi rezultat koniecznego uwzględnienia przy wyrokowaniu łącznym okoliczności, które nie mogły być wcześniej przedmiotem oceny sądu, takich jak globalna liczba popełnionych przestępstw, ich rodzaj i łączące je relacje przedmiotowo-podmiotowe determinuje potrzebę takiego ukształtowania kary łącznej, aby te wszystkie aspekty - w wyniku stosowania dyrektyw prewencji szczególnej i ogólnej - zostały uwzględnione. To mający w tym przypadku zastosowanie art. 53 §1 k.k. nakazuje uwzględnienie również celu zapobiegawczego i wychowawczego, które kara łączna ma osiągnąć w stosunku do skazanego.

Przewodniczący: SSA Witold Mazur
Sędziowie: SSA Alicja Bochenek
SSO del. Karina Maksym (spr.)

ROZDZIAŁ III

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 1 października 2015 r. sygn. akt I ACa 124/15

art. 5 k.c.
art. 440 k.c.

Możliwość ograniczenia wysokości odszkodowania (zadośćuczynienia) w procesie między osobami fizycznymi jest dopuszczalna na podstawie art. 440 k.c., z wyłączeniem art. 5 k.c.

*Przewodniczący: SSA Elżbieta Karpeta (spr.)
Sędziowie: SSA Lucyna Świdorska – Piliś
SSO del. Jolanta Polko*

2.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 23 czerwca 2015 r. sygn. akt V ACa 935/14

art. 24 k.c.
art. 444 k.c.
art. 445 k.c.

Nie można zarzucić naruszenia dóbr osobistych osobie wykonującej zawód lekarza, która w ramach wykonywania zawodu stwierdza określoną chorobę. Błędna diagnoza, o ile stanowiła błąd w sztuce lekarskiej, może być podstawą roszczeń określonych w art. 444 k.c. i art. 445 k.c., o ile doprowadziło to do uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

*Przewodniczący: SSA Jadwiga Galas
Sędziowie: SSA Lucjan Modrzyk (spr.)
SSO del. Leszek Guza*

3.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 14 maja 2015 r. sygn. akt V ACa 835/14

art. 642 k.c.
art. 643 k.c.

Przepisy kodeksu cywilnego postępują się sformułowaniem oddania dziecka (art. 642 k.c.) jak i odbioru dziecka (art. 643 k.c.). Obowiązek odebrania dziecka

jest warunkowany równoczesnym jego oddaniem. O ile odebranie dzieła świadczy o jego odebraniu, to oddanie dzieła nie jest równoznaczne z odbiorem i nie zawsze będzie prowadziło do uznania umowy za wykonaną. Do oddania dochodzi także wtedy — jeżeli z umowy inaczej nie wynika - gdy przyjmujący stawia dzieło do dyspozycji zamawiającego, który może je odebrać, choć tego nie czyni mimo braku ku temu przeszkód. Natomiast w sytuacji, gdy zaoferowane dzieło okazuje się niekompletne, nie odpowiada umówionym cechom lub wykazuje inne wady istotne, nie posiada niezbędnej techniczno-ruchowej dokumentacji, bądź dla czynności oddania i odbioru umowa wymaga dokonania jeszcze innych czynności np. zainstalowania, próbnego uruchomienia u zamawiającego, a to nie jest dokonane, odpada obowiązek jego odbioru przez zamawiającego. W takim też przypadku nie możemy mówić o wykonaniu umowy, uznaniu świadczenia za spełnione.

*Przewodniczący: SSA Tomasz Pidzik
Sędziowie: SSA Zofia Kołaczyk (spr.)
SSO del. Wiesława Namirska*

ROZDZIAŁ IV

ORZECZENIA Z ZAKRESU KODEKSU POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

z dnia 5 sierpnia 2015 r.

sygn. akt V ACa 73/15

art. 424^{1b} k.p.c.

art. 98 i 99 k.p.c.

Nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, by wypracowana w orzecznictwie wykładnia pojęcia orzeczenia niezgodnego z prawem a więc takiego, które jest sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej, miało odniesienie wyłącznie do ewentualnych norm o charakterze materialnoprawnym i nie znajdowało zastosowania w przypadku norm procesowych. Nie można bowiem zasadnie twierdzić, iż naruszenie norm procesowych jako prowadzących do stwierdzenia niezgodności z prawem orzeczenia sądu, miałyby być oceniane według innych zasad czy kryteriów niż wtedy gdy zarzuty dotyczą niezgodności orzeczenia z prawem materialnym.

Przewodniczący: SSA Jadwiga Galas

Sędziowie: SSA Janusz Kiercz

SSA Iwona Wilk (spr)

2.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

z dnia 14 grudnia 2015 r.

sygn. akt I ACz 1190/15

art. 505³³ § 1 k.p.c.

art. 505³⁴ § 1 k.p.c.

W przypadku będącego następstwem nieusunięcia braków formalnych pozwu w sprawie przekazanej w myśl art. 505³³ § 1 k.p.c. lub art. 505³⁴ § 1 k.p.c. z elektronicznego postępowania upominawczego sądowi właściwości ogólnej umorzenia postępowania na podstawie zdania drugiego art. 505³⁷ § 1 k.p.c. powodowi na podstawie normy art. 79 ust. 1 pkt 1 litera a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, stosowanej w drodze analogii, przysługuje zwrot uiszczonej przezeń opłaty uzupełniającej, o jakiej mowa w zdaniu pierwszym art. 505³⁷ § 1 k.p.c.

Przewodniczący: SSA Piotr Wójtowicz (spr)

Sędziowie: SSA Ewa Jastrzębska

SSO del. Tomasz Tatarczyk

3.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 29 października 2015 r.
sygn. akt V ACa 245/15

art. 840 k.p.c.

Skoro postanowienie uwzględniające żądanie informacyjne (wydane na podstawie art. 80 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych) przybiera postać tytułu wykonawczego należy opowiedzieć się za dopuszczalnością wystąpienia z powództwem o pozbawienie jego wykonalności w trybie art. 840 k.p.c., tym bardziej, że podmiot, na którego nałożono orzeczeniem sądu obowiązki, nie ma innej możliwości prawnej do zwalczania tytułu w razie zajścia jednej z okoliczności w cytowanym przepisie wymienionej.

Przewodniczący: SSA Iwona Wilk
Sędziowie: SSA Barbara Kurzeja
SSA Olga Gornowicz – Owczarek (spr.)

4.
POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 25 listopada 2015 r.
sygn. akt I ACz 1128/15

art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz.U. z 2014 r. poz.1025 – dalej u.k.s.)

Analiza treści art. 113 ust 1 u.k.s. w szczególności określenie „sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu” prowadzi do dwóch wniosków:

- gdy strona przegrywająca jest zwolniona od kosztów procesu sąd nie wydaje rozstrzygnięcia o nieuiszczonych kosztach, automatyczne powoduje to to, że koszty te poniesie Skarb Państwa. Wyjątek stanowi sytuacja gdy zasądzono na rzecz strony częściowo przegrywającej roszczenie, wtedy bowiem odpowiednią część nieuiszczonych kosztów należy ściągnąć z zasądzonego roszczenia. Odstępstwo od tej zasady przewiduje art. 113 ust 4 u.k.s.;
- gdy strona przegrywająca nie jest zwolniona od kosztów procesu o obowiązku rozliczenia kosztów sądowych rozstrzyga się przy zastosowaniu „zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu”, a zatem głównie artykułu 98 k.p.c. Jednakże nakazanie zastosowania zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu powoduje, że możliwe jest również przyjęcie i innych rozwiązań, w szczególności unormowanych w art. 100 k.p.c. i 102 k.p.c. Pozwala to na odstąpienie od obciążania strony przegranej (nie zwolnionej od kosztów) od całości lub części tych kosztów jeżeli przemawiają za tym szczególne okoliczności.

Przewodniczący : Lucyna Świdarska- Pilis
29

5.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 9 lipca 2015 r.
sygn. akt V ACa 8/15

art. 5 i art. 48 pkt 2 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe

Już z samej treści przepisu art. 5 Prawa wekslowego wynika jego zakres przedmiotowy, a mianowicie wynikająca zeń klauzula oprocentowania zastrzeżona w wekslu, ma zastosowanie tylko co do weksli płatnych za okazaniem lub pewien czas po okazaniu. Jak wskazuje literatura przedmiotu w przypadku weksli płatnych w oznaczonym dniu (z terminem płatności) oprocentowanie kapitału, jeżeli zostało przez strony ustalone musi zostać uwzględnione z góry, przy oznaczeniu sumy wekslowej, co oznacza, że wierzyciel oblicza odsetki od kapitału i dolicza je do niego, a co łącznie stanowi sumę wekslową, dokładnie w wekslu oznaczoną. Natomiast czym innym są odsetki za opóźnienie w zapłacie sumy wekslowej, których wierzyciel może żądać na podstawie art. 48 pkt 2 Prawa wekslowego.

Przewodniczący: SSA Tomasz Pidzik
Sędziowie: SSA Zofia Kołaczyk (spr.)
SSA Wiesława Namirska

6.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 23 czerwca 2015 r.
sygn. akt V ACa 884/14

art. 35 i art. 36 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tj. Dz. U. z 2013r., 1222)

Wydatki związane z ujednoczeniem stanu prawnego nieruchomości spółdzielczych, niewątpliwie co do zasady konieczne w świetle art. 35 i 36 u.s.m., mają nadzwyczajny charakter i jako takie nie stanowią kosztów operacyjnych spółdzielni. Nie jest to bowiem zwykły koszt związany z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości spółdzielczych. Omawiane wydatki zostały spowodowane wadliwością decyzji administracyjnych, co także nie może być potraktowane jako zwyczajna, normalna okoliczność związana z ogólnym ryzykiem prowadzenia przez spółdzielnię jej działalności operacyjnej. Wszystkie koszty związane z nabyciem nieruchomości od osoby fizycznej oraz przekształceniem prawa własności w prawo użytkowania wieczystego stanowią zatem stratę spółdzielni i jako takie winny zostać pokryte zgodnie ze statutem w oparciu o uchwałę walnego zgromadzenia członków spółdzielni, a nie poprzez odpowiednie zwiększenie stawki eksploatacyjnej.

Przewodniczący: SSA Janusz Kiercz
Sędziowie: SSA Aleksandra Janas (spr.)
SSO del. Jacek Gęsiak

7.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 24 czerwca 2015 r.
sygn. akt V ACa 941/14

art. 42 § 2 i 3 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo Spółdzielcze
(tj. Dz.U. z 2013r., 1443)
art. 58 k.c.

W judykaturze zaznacza się , że uchwały organu spółdzielni zmieniające statut są czynnościami prawnymi, które podlegając ocenie z punktu widzenia dyspozycji art. 58 k.c., pomimo ich wcześniejszego niezaskarżenia na podstawie art. 42 § 2 i 3 k.c. Prawa Spółdzielczego. Dopuszczalne są zatem zarzuty oparte na art. 58 § 1 k.c. odwołujące się do niezgodności z prawem postanowienia statutu, na podstawie którego wydano zaskarżoną uchwałę. Statut jest umową szczególnego rodzaju, a zatem jego postanowienia stanowią umownie wprowadzone normy obowiązujące spółdzielców i spółdzielnię.

Przewodniczący: SSA Janusz Kiercz
Sędziowie: SSA Olga Gornowicz – Owczarek (spr.)
SSO del. Arkadiusz Przybyło

ROZDZIAŁ V

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

1.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 22 kwietnia 2015 r.
sygn. akt III APz 6/15

§ 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) w związku z art. 130 § 1 k.p.c.

Niezłożenie przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu oświadczenia, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części nie podlega uzupełnieniu w trybie art.130 §1 kpc. Brak ten uzasadnia odmowę przyznania pełnomocnikowi kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu.

Przewodniczący: SSA Ewelina Kocurek-Grabowska (spr.)
Sędziowie: SSA Irena Goik
SSO del. Maria Pierzycka-Pająk

2.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 27 marca 2015 r.
sygn. akt III AUz 302/14

art. 477⁹ § 3¹ k.p.c. w związku z art. 14 ust. 2c ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) oraz art. 355 § 1 k.p.c.

Przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu od orzeczenia lekarza orzecznika (a następnie wydanie nowej decyzji przez organ rentowy), czyni zbędnym rozstrzygnięcie zażalenia ubezpieczonego na postanowienie sądu I instancji odrzucające jego odwołanie od pierwszej decyzji na podstawie art.477⁹ § 3¹ k.p.c.

Przewodniczący: SSA Maria Małek-Bujak (spr.)
Sędziowie: SSA Jolanta Ansion
SSA Krystyna Merker

3.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 12 marca 2015 r.
sygn. akt III AUa 533/14

art. 18 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz.121 ze zm.) w związku z § 2 ust.1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz.1106 ze zm.)

Przyjęta w regulaminie pracy wysokość ekwiwalentu pieniężnego za pranie odzieży roboczej ustalona w oparciu o ceny rynkowe obowiązujące w pralniach świadczących usługi w regionie podlega wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i rentowe na podstawie §2 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Tak ustalony ekwiwalent odpowiada kosztom obciążającym pracowników z tytułu prania odzieży i nie zachodzi konieczność dokumentowania poniesionych przez nich wydatków z tego tytułu.

Przewodniczący: SSA Witold Nowakowski
Sędziowie: SSO del. Maria Pierzycka-Pająk (spr.)
SSA Wojciech Bzibziak

4.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 16 kwietnia 2015 r.
sygn. akt III AUa 1676/14

art. 24 ust. 6a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz.121 ze zm.)

W sytuacji, gdy ubezpieczony używając nieprawdziwych danych osobowych i identyfikacyjnych innej osoby (za co został skazany prawomocnym wyrokiem), zgłosił ją do ubezpieczeń społecznych i opłacił za nią składki, brak jest podstaw do skutecznego domagania się przez niego zwrotu tych składek, na podstawie art. 24 ust. 6a ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jako nienależnie opłaconych.

Z uzasadnienia:

(...) Także w ocenie Sądu Apelacyjnego zasadny jest pogląd, że ocena, czy składki są nienależnie opłacone i czy podlegają one zwrotowi może być dokonana tylko po spełnieniu przesłanek określonych przepisami art. 24 ust. 6a-6h ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Nie ulega wątpliwości, że prawomocnym wyrokiem P. M. został skazany za czyn z art. 270 § 1 k.k. polegający na tym, że w dniu 12 listopada 2009 r. w B. posłużył się w celu użycia za autentyczny uprzednio podrobionym w całości

dokumentem zgłoszenia danych do ubezpieczeń społecznych ZUS ZUA na nazwisko M. M., przedkładając ten dokument w ZUS w B. Jak stanowi art. 11 k.p.c., ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Z tych przyczyn za całkowicie chybione należy uznać twierdzenie skarżącego, że „faktycznie był i jest płatnikiem w rozumieniu art.4 pkt 2d ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych”, bowiem wbrew tej normie, P. M. nie odprowadził składek na własne ubezpieczenie społeczne. W konsekwencji, niezależnie od braku ustawowej definicji pojęcia nienależnie opłaconych składek, skarżący nie może być uznany za podmiot uprawniony do złożenia wniosku o zwrot takich składek w rozumieniu art. 27 ust. 6c ani też ust. 6f ustawy systemowej, co wyklucza uwzględnienie jego roszczeń. (...)

*Przewodniczący: SSA Witold Nowakowski (spr.)
Sędziowie: SSA Alicja Kolonko
SSA Wojciech Bzibziak*

5.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 marca 2015 r.
sygn. akt III AUa 1136/14

art. 32 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.)

Okres pełnienia funkcji przewodniczącego zakładowej organizacji związkowej, w trakcie którego pracownik nie wykonuje pracy wynikającej z zawartej umowy o pracę, nie podlega zaliczeniu do okresów pracy w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

*Przewodniczący: SSA Lena Jachimowska (spr.)
Sędziowie: SSA Gabriela Pietrzyk-Cyrbus
SSO del. Beata Torbus*

6.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 25 lutego 2015 r.
sygn. akt III AUa 432/14

art. 32 ust.1 w związku z art.184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) i § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz uchwałą Rady Ministrów nr 196 z dnia 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących (M.P. Nr 47, poz.273)

Okres odbywania stażu pracy po ukończeniu szkoły zawodowej na zasadach określonych uchwałą Rady Ministrów nr 196 z 13 czerwca 1958 r. o wstępnym stażu pracy absolwentów zasadniczych i średnich szkół zawodowych oraz średnich szkół ogólnokształcących, nie podlega zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie art. 32 ust. 1 w związku z art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przewodniczący: SSA Zbigniew Gwizdak
Sędziowie: SSA Gabriela Pietrzyk-Cyrbus (spr.)
SSA Marek Żurecki

7.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 19 marca 2015 r.
sygn. akt III AUa 1264/14

art. 32 ust. 1 w związku z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) i § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz poz. 3 działu V i poz. 2 działu VIII wykazu A stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia

Okoliczność, że zakład pracy będący przedsiębiorstwem transportowym (a więc zakwalifikowany do działu VIII wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze) świadczył również usługi przy użyciu ciężkich maszyn budowlanych, które obsługiwał ubezpieczony (niezależnie od samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze 3,5 tony), nie może stanowić przeszkody do uznania takiego okresu zatrudnienia za pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A dziale V w poz. 3 i dziale

VIII w poz. 2 stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia i uwzględnienia go przy ustalaniu prawa do emerytury.

Z uzasadnienia:

(...) W ocenie Sądu Apelacyjnego specyfika stanu faktycznego w niniejszej sprawie została wyznaczona strukturą i rodzajem usług wykonywanych przez pracodawcę ubezpieczonego – Zakład (...) w K. Zakład ten świadczył usługi dla spółdzielni mieszkaniowych, wykonując je ciężkimi maszynami budowlanymi i samochodami ciężarowymi o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Zatem praca ubezpieczonego w spornym okresie winna być, jako wykonywana w szczególnych warunkach, kwalifikowana na podstawie dwóch Działów Wykazu A: poz.3 Działu V – W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych oraz poz.2 Działu VIII – W transporcie i łączności.

Fakt, iż Zakład (...) w K., nie będąc przedsiębiorstwem stricte budowlanym, świadczył usługi (dla budownictwa) ciężkimi maszynami budowlanymi, nie powinien stać na przeszkodzie ustaleniu, że prócz pracy w warunkach szczególnych charakterystycznych dla transportu, ubezpieczony w spornym okresie, u tego samego pracodawcy, wykonywał także pracę w warunkach szczególnych z dziedziny budownictwa. Skoro specyfika działalności pracodawcy była dwojaka, a obie dziedziny są wymienione w Wykazie A, to w ocenie Sądu Apelacyjnego brak podstaw do zawężenia możliwości zakwalifikowania spornego okresu do wyłącznie jednego działu Wykazu A i pozbawienia ubezpieczonego z tej przyczyny prawa do emerytury. (...)

Przewodniczący: SSA Witold Nowakowski (spr.)

Sędziowie: SSA Gabriela Pietrzyk-Cyrbus

SSA Wojciech Bzibziak

8.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

z dnia 8 kwietnia 2015 r.

sygn. akt III AUa 368/14

art. 32 ust.1 w związku z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz poz. 24 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do tego rozporządzenia

Szkolenie i nadzorowanie uczniów w zakresie całego procesu technologicznego przez ubezpieczoną zatrudnioną na stanowisku instruktora praktycznej nauki zawodu, nie stanowi pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A dziale XIV w poz.24 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Z uzasadnienia:

(...) Podkreślenia wymaga, że bezsporny był zakres obowiązków ubezpieczonej, do którego należało przede wszystkim nauczanie poprzez praktyczne pokazywanie sposobu wykonania poszczególnych czynności produkcyjnych przędzalni.

Tym samym, ubezpieczona monitorowała pracę jedynie uczniów, czyli osób niewykwalifikowanych, przechodzących dopiero odpowiednie szkolenie, a nie pracowników. Jak wskazała świadek B. K. – brygadzysta grupy młodzieżowej – na produkcji do obowiązków instruktora należało na początku na każdym stanowisku pracy pokazanie, jak praca wygląda i potem nadzorowanie tej pracy. Uczniowie byli cały czas na produkcji z instruktorami na zgrzeblarni, na przędzalni, a instruktor nie wykonywał tej pracy.

Tym samym, nie sposób podzielić argumentacji ubezpieczonej, że w spornym okresie wykonywała prace wymienione w dziale XIV poz.24 załącznika A w/w rozporządzenia, tj. kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Należy wskazać, że osoby przyuczane do zawodu nie są zaliczane do osób wykonujących prace w warunkach szczególnych, w konsekwencji praca instruktora praktycznej nauki zawodu nie może być uznana za tożsamą z pracą osoby wykonującej dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach, w których jako podstawowe są wykonywane prace wymienione w wykazie. (...)

Przewodniczący: SSA Ewelina Kocurek-Grabowska (spr.)

Sędziowie: SSA Irena Goik

SSA Krystyna Merker

9.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

z dnia 25 lutego 2015 r.

sygn. akt III AUa 452/14

art. 32 ust. 1 w związku z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) i § 4 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz art. 6 ust.1 ustawy z dnia 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 23, poz. 99 ze zm.)

Okres pobierania zasiłku macierzyńskiego przez pracownika kolejowego, przypadający w trakcie przebywania na urlopie wychowawczym, podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Z uzasadnienia:

(...) Przepis §4 ust.3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze (...), na który powoływał się organ rentowy w swojej apelacji, istotnie, do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach zalicza okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin. Art. 6 ust. 1 ustawy z 28 kwietnia 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (obecnie art. 43 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – przyp. W.B.) za okresy zatrudnienia na kolei uważa okresy pozostawania w stosunku pracy w kolejowych jednostkach organizacyjnych, w czasie których pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy.

Niewątpliwie ubezpieczona w spornym okresie pozostawała w stosunku pracy w kolejowej jednostce organizacyjnej, bezspornie korzystała z urlopu wychowawczego, a w jego trakcie pobrała macierzyński zasiłek z ubezpieczenia społecznego. Wypełniła zatem dyspozycję określoną w powołanym wyżej przepisie. (...)

Przewodniczący: SSA Zbigniew Gwizdak
Sędziowie: SSA Gabriela Pietrzyk-Cyrbus (spr.)
SSA Marek Żurecki

10.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 9 kwietnia 2015 r.
sygn. akt III AUa 925/14

art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) oraz załącznik nr 2 do zarządzenia nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą (Dz. Urz. MPiH z 1995 r., Nr 1, poz.4)

Okres pełnienia funkcji prezesa zarządu spółki wykonującej dla podziemnych zakładów górniczych wymienionej w załączniku nr 2 do zarządzenia nr 9 Ministra Przemysłu i Handlu z 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia stanowisk kierownictwa ruchu i dozoru ruchu pod ziemią, w kopalniach siarki i kopalniach węgla brunatnego, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą, w ramach kontraktu menedżerskiego nie stanowi pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 5 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i nie podlega uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury.

Z uzasadnienia:

(...) W szczególności Sąd Apelacyjny podziela pogląd, że nie jest możliwe zaliczenie jako okresu pracy górniczej, okresu w którym ubezpieczony nie pozostawał w zatrudnieniu ale pełnił funkcję prezesa Przedsiębiorstwa (...)

w ramach kontraktu menedżerskiego.

W tym względzie podnieść należy, że skarżący wydaje się zapominać, że powołane przez niego zarządzenie nr 9 z dnia 23 grudnia 1994 r. określające stanowiska dozoru ruchu, na których zatrudnienie uważa się za pracę górniczą było aktem wykonawczym do ustawy z dnia 1 lutego 1983r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (...), a art. 1 tej ustawy stanowił, że na zasadach określonych w ustawie przysługuje prawo do górniczej emerytury i górniczej renty inwalidzkiej – pracownikom, którzy wykonywali pracę górniczą, zwanym dalej „górnikami”.

Zatem brak podstaw do twierdzenia, że okoliczność, że w okresie od 1 maja 2005 r. do 13 września 2012 r. ubezpieczony nie był pracownikiem jest obojętna z punktu widzenia ustalania stażu pracy górniczej, a decydujący dla zaliczenia tego okresu jest wyłącznie charakter wykonywanych przez ubezpieczonego czynności odpowiadający czynnościom wykonywanym na stanowisku wymienionym w powołanym zarządzeniu nr 9 z dnia 23 grudnia 1994 r. (...)

Przewodniczący: SSA Jolanta Pietrzak (spr.)

Sędziowie: SSA Marek Żurecki

SSO del. Beata Torbus

11.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

z dnia 26 lutego 2015 r.

sygn. akt III AUa 507/14

art. 50e ust. 2 i ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748) oraz art. 38 tej ustawy w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2006 r.

Okresy wymienione w art.50e ust.2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podlegają zaliczeniu jedynie przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury przysługującej bez względu na wiek i zajmowane stanowisko (art.50e ust.1). Nie stanowią natomiast okresów **zaliczalnych** do pracy górniczej w rozumieniu, obowiązującego do 31 grudnia 2006 r., art. 38 tej ustawy.

Przewodniczący: SSA Witold Nowakowski (spr.)

Sędziowie: SSO del. Maria Pierzycka-Pająk

SSA Wojciech Bzibziak

12.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 29 września 2015 r.
sygn. akt III AUa 1870/14

art. 129 ust. 1 i art. 68 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 748)

Ustalenie ojcostwa na mocy orzeczenia sądu po śmierci ojca dziecka, uzasadnia odstępstwo od zasady wyrażonej w art.129 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i przyznanie prawa do renty rodzinnej od dnia śmierci ojca.

Z uzasadnienia:

(...) Ojciec małoletniej N. zmarł w dniu 27 sierpnia 2012 r. W dniu 26 stycznia 2013 r. urodziła się N., córka S. G. i zmarłego P. B. (...).

Ojcostwo zmarłego zostało ustalone w postępowaniu sądowym, po wcześniejszym ustaleniu wyrokiem Sądu Rejonowego w M. III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, sygn. akt III RC 71/13, że mąż matki nie jest ojcem małoletniej. Orzeczenie dotyczące ustalenia ojcostwa z dnia 28 stycznia 2014r. uprawomocniło się dnia 19 lutego 2014 r. (dowód: wyrok z dnia 28 stycznia 2014 r. w sprawie III RC 72/13). S. G. złożyła wniosek o wydanie prawomocnego wyroku już w dniu 31 stycznia 2014 r., a odpis wyroku Sąd Rejonowy wysłał jej w dniu 3 marca 2014 r. Po otrzymaniu wyroku – w dniu 11 marca 2014 r. matka dziecka złożyła wniosek o prawo do renty rodzinnej po zmarłym P. – ojcu dziecka. Na dzień narodzin małoletnia spełniała warunki do uzyskania prawa do renty rodzinnej po ojcu – P. B.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w tak ustalonym stanie faktycznym szczególnie istotnym jest, iż ojcostwo zmarłego ustalono dopiero w wyniku postępowania sądowego, a wniosek o przyznanie świadczenia został złożony już w kilka dni po doręczeniu stronie prawomocnego orzeczenia. (...)

Przewodniczący: SSA Jolanta Ansion (spr.)
Sędziowie: SSA Maria Matek-Bujak
SSO del. Maria Pierzycka-Pajdak

13.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 5 marca 2015 r.
sygn. akt III AUa 2607/14

art. 2 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz.170 ze zm.)

Zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej przez rolnika zatrudniającego pracowników, nie oznacza likwidacji pracodawcy, a w konsekwencji nie daje podstaw do przyjęcia, że została spełniona

przesłanka określona w art.2 ust.1 pkt 6 ustawy z 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych.

Z uzasadnienia:

(...) skoro pracodawcą ubezpieczonej była osoba fizyczna, to rozwiązanie stosunku pracy nie mogło nastąpić z powodu likwidacji pracodawcy. O likwidacji pracodawcy nie można bowiem mówić wówczas, gdy jest nim osoba fizyczna np. przedsiębiorca, czy jak w rozpatrywanej sprawie rolnik. Oczywiście także przedsiębiorca może zakończyć i wyrejestrować działalność gospodarczą, co jednak nie oznacza, że przestaje istnieć jako podmiot zatrudniający pracowników.

Osoby zatrudnione nie są bowiem pracownikami działalności gospodarczej, którą prowadzi dana osoba fizyczna, ale pracownikami tej osoby niezależnie od tego jaka pieczęć widnieje na umowie o pracę.

Zakończenie działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę nie jest zatem likwidacją pracodawcy.

Do kwestii tej odnosił się także SN, który w wyroku z dnia 5 września 2001 r., I PK 830/00 stwierdził, że wykreślenie osoby fizycznej z ewidencji działalności gospodarczej nie jest likwidacją pracodawcy w rozumieniu art. 41¹ kp.

Analogicznie zaprzestanie działalności rolniczej (warunek uzyskania prawa do emerytury rolniczej) przez rolnika zatrudniającego pracowników nie może być traktowane jako pracodawcy. Powyższe konkluzje nie oznaczają, że pracownicy osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą albo rolniczą są w ogóle pozbawieni możliwości nabycia świadczeń przedemerytalnych w razie rozwiązania z nimi stosunku pracy w związku z zakończeniem działalności przez ich pracodawcę, ale nie jest to możliwe z uwagi na likwidację pracodawcy. (...)

Przewodniczący: SSA Jolanta Pietrzak (spr.)

Sędziowie: SSA Marek Żurecki

SSO del. Beata Torbus

14.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

z dnia 2 kwietnia 2015 r.

sygn. akt III AUa 699/14

art. 49 pkt 3, art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz.965 ze zm.) oraz § 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.)

Praca na stanowisku nauczyciela klas specjalnych jest pracą w szczególnym charakterze określoną w §15 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie stanowi jednak pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art.3 ust.3 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach

pomostowych, gdyż nie została wymieniona w załączniku nr 2 do tej ustawy. Nie podlega tym samym uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej na podstawie art.49 pkt 3 ustawy z 19 grudnia 2008 r.

Z uzasadnienia:

(...) Wbrew natomiast stanowisku Sądu I instancji, brak było podstaw do zakwalifikowania pracy wnioskodawczyni od 8 marca 1993 r. do 30 czerwca 1993 r. i od 1 września 1993 r. do 31 sierpnia 2006 r., którą świadczyła w pełnym wymiarze godzin w Szkole Podstawowej w S. jako nauczycielka klas specjalnych do pracy o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Prace te nie są bowiem wyszczególnione pod poz.21 załącznika nr 2 do ustawy, jak słusznie zarzucił apelujący.

Sąd Apelacyjny nie kwestionuje tego, iż praca wykonywana przez wnioskodawczynię w pełnym wymiarze czasu pracy w Szkole Podstawowej w S. w charakterze nauczyciela klas specjalnych jest pracą o szczególnym charakterze, o jakiej mowa w art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy emerytalnej w związku z §15 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (...). Jednak jak wyżej wskazano, samo wykonywanie pracy o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy emerytalnej, nie jest wystarczające do nabycia emerytury pomostowej, bowiem konieczne jest, aby była to również praca określona w załącznikach nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych. Z załącznika nr 2 do omawianej ustawy wynika, że prace nauczycieli klas specjalnych w Szkole Podstawowej nie są pracami o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Ustawodawca natomiast w załącznikach nr 1 i 2 w sposób ścisły i wyczerpujący uregulował rodzaje prac wykonywanych w szczególnych warunkach i o szczególnym charakterze. Wymienione w nim prace zatem stanowią katalog zamknięty i tym samym wyłącznie wykonywanie tych prac uprawnia do nabycia emerytury pomostowej. (...)

Przewodniczący: SSA Marek Żurecki

Sędziowie: SSA Jolanta Pietrzak

SSO del. Beata Torbus (spr.)